

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPĂRHIIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Prisonierii Cuvintelor

De Ț Grigorie
Episcopul Aradului

Cine apreciază munca numai în teorie, acela nu dorește realități, acela se face că lucrează, dar doarme.

Dar sunt și alții de oameni, cari cred că și critica simplă este muncă pozitivă. Armonizarea necesităților vitale nu se poate face însă fără muncă pozitivă. Prisonierii cuvintelor se cred tari și aici. Ei se fac a ști să distingă toate lucrurile, în toate domeniile.

Să privim o latură a problemei misionare. S'a început o acțiune prin broșuri pentru lămurirea credincioșilor în fața tuturor curentelor contrare credinței creștine. Eroii cuvintelor cred că o asemenea acțiune este îndreptată numai împotriva sectelor. Și n'au dreptate. Fiindcă a te apăra de un inamic nu înseamnă a te ocupa numai de inamic, ci și de tine însuși. Când arăți că rău fac bapțiștii că nu-și botează pruncii, nu te-ai ocupat numai cu bapțiștii, ci ai arătat doctrina pozitivă a bisericii.

Această doctrină a bisericii există în manuale de dogmatică, ba și în alte manuale, dar iată ce s'a întâmplat. O mulțime de creștini nu-și mai botează pruncii, căci s'au făcut bapțiști. Ce te faci deci ca să dovedești necesitatea botezului copiilor? Nici de cum nu înseamnă că te-ai ocupat cu bapțiști, ci ai expus doctrina ta. Această doctrină trebuie bine cunoscută spre a nu se mai întâmpla rătăcirii. Creștinul ortodox trebuie lămurit că pruncul lui trebuie botezat, iar nașii au datorii mari. Dar aceasta nu înseamnă că te ocupi cu bapțiștii numai.

Sau dacă expunem învățătura despre Sf. Euharistie, sfintele icoane, jurământ, mântuire

etc., nu înseamnă că ne ocupăm numai cu bapțiștii. Punând în fața bapțiștilor învățătura noastră, o elucidăm mai bine. Peste tot dacă eu stau cu arma în mână în fața inamicului, am în vedere mai întâiu, nu pe inamic, ci persoana mea.

Firește lucru este să amplificăm cece s'a scris până acum. Nu e timpul să folosim manevre dilatoriale, spunând că am făcut totul. Să nu uităm că mulți creștini cad din pricina insuficienței învățătorei lor în ale religiei. Reminiscențe de pe băncile școlii primare, abea mai au în suflet. Acestea nu ajung. Și atunci înțelegem cât de binevenit este chiar din punctul de vedere ortodox, ca să dăm în mâna poporului cunoștinți religioase pe calea lecturii ușoare și simple.

Poporul nostru până mai ieri era lăsat uitării în privința aceasta. Autorii scriau mai mult pentru preoți și pentru clasa cultă. Așa era în domeniul literaturii religioase și al științei teologice. Acum ne-am apropiat de popor cu broșuri scrise pe înțelesul lui. Poporul le cere, deci noi i-le dăm. Dar încă n'am făcut totul. Vom avea să extindem munca noastră. Vom adânci adevărurile religioase și pentru popor, vom arăta datoriile ce le au creștinii față cu sfintele taine și față de adevărurile mântuitoare.

Suntem siguri că aceasta e muncă directă, pozitivă. Suntem ferm convinși că se va găsi în sfânta maică Biserică cine să ne ajute. Așa de pildă avem mângâierea să anunțăm colaborarea prețioasă a savantului profesor universitar Dr. Vasile Gheorghiu dela facultatea teologică

din Cernăuți. Prea Cucernicia Sa ne-a scris de pildă broșura: *Despre „Botezul cu spirit sfânt și cu foc”*. Este o broșură excelentă care se poate utiliza împotriva pentecostaliștilor, conținând doctrina pozitivă a bisericii, necunoscută însă, căci dacă mulțimea ar cunoaște o, nu ar aștepta „botez cu foc” în senz literal!!!

Dar noi știm că și în alte centre eparhiale

se lucrează pe calea tipăriturilor. Cu toții împreună vom ști să facem ceea ce ne lipsește, căci nu toate ne lipsesc. Ba, putem zice că avem prea mulți cari vin cu pretenția de a judeca munca altora fără să muncească. Aceștia ar putea lipsi, căci prizonierii cuvintelor sunt.

† Grigorie,
Episcopul Aradului.

Apărarea Academiei teologice din Arad.

De Dr. T. BOTIȘ rectorul Academiei.

La începutul lunii Martie a. c. s'a intrat în Ministerul Cultelor și Artelor comisiunea însărcinată cu elaborarea unui proiect de organizare unitară a învățământului teologic din întreaga țară.

Din comunicatele publicate în ziare despre lucrările comisiei ni s'a dat să cetim hotărârea onoraților ei membri de a șterge de pe fața globului românesc Academii teologice din Arad și Caransebeș, lăsând în ființă dintre cele existente numai Academii din Sibiu, Cluj și Oradina. La aparență a săvârșit deci o operă constructivă, când desființează două vechi Academii teologice, cu tradiții culturale și consolidate din toate punctele de vedere și în locul lor înființează două noi, la Galați și în Craiova. La aparență a făcut un act de dreptate, de înțelepciune și prevedere când cu dela sine putere investeste unele eparhii din Mitropolia Ardealului cu înalta și grațioasă prerogativă de a-și putea crește clerul în Academii, afiliate Universităților, iar altora le ia și ceea ce au avut sub fosta stăpânire — din mila Habsburgilor catolici!!

Sărman Arad!

Tu, care după Blajul uniților ai întemeiat și susținut cele mai vechi și mai bine organizate așezăminte de cultură românească și ortodoxă, tu, care dela începutul veacului al 18-lea adăpostești între zidurile Tale o episcopie martirizată în neconținutele războaie pentru menținerea și apărarea sufletului nostru de români și ortodocși la frontiera de vest a teritoriului nostru etnic, Tu, care la începutul veacului al 19-lea ai pornit și animat luptele pentru emanciparea bisericii române din Crișana și Bănat de sub jugul ierarhiei sârbești, Tu, patria mucenicilor Moise Nicoară și Dimitrie Tichindeal, Tu, care în anii Domnului 1912 și 1922 cu mândria și satisfacția datoriei împlinite ai prăznuit centenarul glorioaselor tale instituții de cultură, a făclilor, care timp de peste un veac au luminat mințile și încălzit inimile românești, Tu, care grație apostolatului acestor așezăminte de cultură ai crescut și însuțit mândra și neclintita oaste de preoți, învățători și intelectuali luptători pentru drepturile noastre la viață și cultura românească, Tu, care înainte de războiul pentru întregirea neamului Te-ai avântat prin hărnicia și intransigența admirată, a fillor Tăi la cârma corabiei, ce avea să ne ducă la limanul mântuirii, iată că azi — în ajunul marilor sărbători de zece ani dela unirea cu patria mamă, — ai ajuns, unde nici cea mai zburdalnică fantezie nu îndrăznește să Te plaseze, în situația puțin onorabilă a unui cenușotcă.

Sărman Arad și sărmană episcopie seculară!

Din trupul Tău a luat ființă episcopia Orăzii-Mari, cu care ai împărțit în mod generos tot ceea ce fericiții noștri înaintași au câștigat prin jertfă și muncă isvorâtă din dragoste evanghelică; Tu, care din binecuvântarea divină a lanurilor Tale mănoase ai consolidat sate și parohii cu o stare economică și culturală fără pereche în țară; Tu, care ai de purtat greu război național, cultural și religios cu comunități minoritare bogat înzestrate de dărnicia celor cari zoreau moartea noastră, și păstorite de un cler pregătit în apus, ai ajuns acum să fii retrogradat de cei cari chemare au a promova și consolida situația la care Te-ai avântat, prin suferință și hărnicie.

Sărman Arad ortodox!

Comisiunea pentru organizarea învățământului teologic atinge falnicul Tău monument cultural, îți ia satisfacția și mângăierea creștinească de a Te putea mândri și în viitor cu unica școală superioară, ce o ai și ai avut-o și ai susținut-o cu jertfe supraomenești timp de un veac și sub stăpânire ungurească.

Profunda și matura cumpenire a realităților și a situațiilor date, părinteasca grijă de marile interese ale Statului român și ale bisericii drept măritoare la granițele de vest ale Patriei întregite, sentimentul de dreptate și echitate, cultul tradițiilor sfinte și scumpe, spiritul de organizare și bună gospodărie a suslăudatei comisii a scos numele Tău, falnice Arad, din cartea neamului și Te-a eliminat din distinsa societate a centrelor de cultură ortodoxă. Trecutul Tău glorios, devotamentul și mucenicia fiilor Tăi, prestigiul și demnitatea eparhiei Tale istorice nu sunt titluri suficienți pentru a primi cel puțin grație, dacă nu dreptate. Fără milă și fără veste ca din senin ți-a venit faimoasă sentința: Maurul și-a făcut datoria, maurul poate să plece.

Se poate?

Da! — căci fără temei psihologic a zis cine a zis, că trăim în lumea tuturor posibilităților.

La noi a fost posibil ca într'un oraș cu puternice tradiții culturale — în buclucașul Arad — să se înființeze o școală normală a Statului, fără a dispune de local corespunzător și de un corp didactic propriu, deși în acest oraș exista, dela 1812, cea mai veche și mai cu renume școală ortodoxă română, cu un trecut fără prihană și cu o activitate de Dumnezeu și de oameni binecuvântată. La noi a fost cu putință, ca această școală, această mândrie a Bisericii ardelenț să fie decretată de școală particulară și ca atare osândită să-și cerșească mijloacele de existență până când nesocotită și hărțuită și-a închinat steagul.

Ca operație de amputare a așezămintelor de cultură, cu care fericitul nostru înaintași au fortificat și împodobit biserica noastră luptătoare din Eparhia Arad, să fie complectă, chirurgii și-au ascuțit și îndreptat uneltele și asupra școlii ei teologice, încurajași, bag seamă, de primul succes. Dar noul pacient așezat cu forța pe masa de operație, sântos și viguros, are energia necesară de a striga în lumea mare contra atentatului nesocotit și avem convingerea că glasul lui desperat nu va fi al celui ce strigă în pustie. Mai sunt în țara aceasta, har Domnului, nu numai chirurgi și organizatori cari desorganizează, ci și oameni cu judecată, înțelegători ai realităților și a situațiilor date, cu simț pentru dreptate și adevăr, cu dragoste și respect față de sfintele noastre tradiții și justele noastre aspirații. Căci trebuie să se știe că sfântul sinod al Bisericii noastre ortodoxe române și-a spus deja cuvântul său hotărâtor, recunoscând eparhiei noastre dreptul de a avea academie teologică. Noi suntem încrezătorii în înalta autoritate a Sfântului Sinod, căruia și pe calea aceasta îi aducem cu profund respect la cunoștință că în fața primejdiei ce ne amenință și a umilirii ce ni-se pregătește, clerul și poporul nostru drept măritor, oțelit în lupte, care mai bine de un veac se bucură de binefacerile instituțiilor culturale din Arad, corporațiunile parohiale, protopresbiterale și centrale ale eparhiei, vor ridica protest și vor începe lupta pentru afirmarea drepturilor noastre legale la viață culturală corespunzătoare gradului nostru de cultură și de civilizație asigurată prin munca profesorilor noștri de ieri și de azi, cari nu stau mai prejos față de profesorii altor academii.

Dacă în viitorul apropiat eparhia Aradului, — în care grație conducerii înțelepte și a spiritului de disciplină și solidaritate, a dominat pacea și buna înțelegere, — va fi terenul unor agitații și frământări din care numai sectarii vor trage folos, păcatul mare de a destrăma stări consolidate și îndrumate spre progres nu va fi al nostru, ci va apăsa conștiința acelora, cari au nesocotit trecutul instituțiilor sfinte ale neamului și ale bisericii noastre.

O Asociație

pentru misiuni religioase.

Problema misionarismului religios, în înțelesul său propriu, este un capitol de curând

intrat în preocupările pastorației ortodoxe românești.

Slujbe în sobor, cu predici și slujirea Sf. Maslu, s'au ținut și mai înainte, spre edificarea credincioșilor. Dar misionarismul propriu, cu scop de a readuce la Hristos pe cei îndepărtați prin atitudinea lor de viețuire, s'a

impus de noile condiții de viață, ca o cerință arzătoare a sufletelor dornice de refacere, după o cumplită zdruncinare.

Biserica noastră, prin slujitorii ei devotați chemării lor și cu dragoste de popor, a înțeles porunca vremii și încearcă să pună în centrul preocupărilor sale actuale ideea misionarismului, cu nădejdea de a-l preface în izvor de înviorare spirituală și de refacere a vieții religioase, în duhul Evangheliei Domnului.

Acțiunea răsleată, ce s'a lîrîpat ici și colo în cuprinsul eparhiilor, a adus roade mîngăitoare și îndreptățește la nădejdi frumoase.

Pentruca să devină o putere în slujba mîntuirii sufletelor, acțiunea sporadică se cere organizată sistematic și îndrumată unitar, măcar pe eparhii, deocamdată.

Congresul misionar din toamna trecută, la care au participat misionarii eparhiilor din întreaga țară, a fost desigur un pas hotărâtor spre o organizare de acțiune unitară. Dar acest congres a îmbrățișat în deosebi chestiunea sectară, lămurind problema pentru chemările misionarilor eparhiali.

Socotim că este necesară și generalizarea ideii *misiunilor religioase*, — introduse în eparhia Aradului — cu menirea de reîncreștinare a sufletelor, cari, prin atitudinea lor de viață, se sustrag dela respectarea Legii lui Hristos și dela împlinirea poruncilor bisericești, ori mai păstrează numai un creștinism de suprafață, moștenit prin tradiție.

Misiunile religioase urmăresc *renașterea spirituală prin Sf. Taină a pocăinții și unirea din nou cu Hristos prin Sf. Cuminecătură*. Și, prin aceasta; redășteptarea simțemintelor religioase de pietate și de sfințenie, spre a se exterioriza în săvârșirea de fapte de caritate și în deprinderea virtuților creștine.

O asociere a forțelor răslețe, în vederea acestei chemări înalte, se impune ca o necesitate de sprijin reciproc. Din această constatare porcede ideea unei Asociații pentru misiuni religioase.

De sigur Asociația nu poate lua ființă decât cu binecuvîntarea ierarhului, cu concursul misionarului eparhial și în legătură cu secția culturală a consiliului eparhial.

Cei ce se preocupă de problema misionarismului religios printre credincioșii proprii ai bisericii noastre, simțind îndemnul și animați de râvna reînvierii vieții în duhul lui Hristos, se vor strînge, *de bună voie*, într'un mînunchiu, întovărășindu-și forțele la lucru. Înrudirea prin aceleași preocupări, îi va apropia și le va indica drumul de urmat pen-

tru strîngerea rîndurilor. Iși vor arăta dorința chiriarhului și-și vor exprima dorul de a se pune, din îndemn propriu, în serviciul Asociației pentru misiuni.

Acțiunea de propagandă a Asociației se va desfășura în largul cuprins al satelor noastre, ca și printre intelectualii orășeni.

Experiența celor ce am trecut prin acest fel de încercări, ne-a încredințat că ori câtă zgură s'a putut așeza peste sufletul românesc, și ori cât de gros s'ar părea stratul indiferențismului față de cele sfinte și de biserică, — în adâncimile lui acest suflet este sănătos și accesibil reintegrării în har și în adevăr, de îndată ce ai izbutit să te apropii de el și să-i trezești interesul pentru chemări spre înălțimi.

Acțiunea misionară, luminoasă și conștientă, își va alege, la început, *centre*, din cari se vor revărsa apoi razele binefăcătoare în cercuri tot mai largi, trezind interes și răscolind conștiințele pe o regiune întreagă.

Intențiunea acestor rînduri nu este să dea normele de organizare ale Asociației. Și nici să deslușească felul de organizare a misiunilor religioase. Vom avea și grija aceasta. Deocamdată îndemnul din care am porces este un *apel* către toți cei buni, slugitori devotați ai altarelor noastre sfinte, ca să îmbrățișeze ideea unei Asociații pentru misiunile religioase, ca un mijloc de *chemare a oamenilor la îndreptare prin pocăință*, de aducere a lor la picioarele duhovnicului în scaunul mărturisirii, spre a le deschide drumul de reunire cu Hristos, în sf. Cuminecătură. Și să-și dea aderența la gândul de strîngere a rîndurilor într'o Asociație, cu acest scop.

Arhim. P. Morușca.

Revendicările,

Bisericii noastre față de Sârbi.

Correspondentul din Sasca, montană al ziarului „Curentul” cu data de 17 Aprilie a. c. publică un interview cu dl dr. Ilie Gropșeanu, consilier de Curte de apel. D-sa, fiind timp îndelungat în biroul decedatului Dr. Emil Babeș urmasse bine procesul bisericesc dintre noi și sârbi și a comunicat corespondentului numitului ziar, următoarele:

„În vederea conferinței dela Timișoara — reia firul conversației d. consilier — care a avut loc la sfârșitul lunii Febr. 1927, am înaintat atât Patriarhului R-gent, cât și P. S. S. episcopului Comșa al Aradului un memoriu prin care arătam toate fazele acestui mare proces. Faptul istoric e clar: alungați de turci, sârbi s'au strecurat și așezat în Banat la finea sec.

XVII sub conducerea Patriarhului dela Ipek, Arsenie Cernovics. Atunci se întâmplă că împăratul Leopold prin diplomele-l cunoscute a impus întreaga populație și preoțime ort. cu bisericile și mănăstirile sale sub jurisdicțiunea Patriarhului sârb. Primul început al despărțirii ierarhice a zguduit supremația bisericăscă a sârbilor a fost art. XX din legea 1847. Nu cunoaștem cuprinsul acestei legi, căci nu se cuprinde nici chiar în ediția milenară din „Corpus juris Hungarici” de și e cea mai complectă ediție a legilor ungare. E cert că menționatul art. este o creațiune a „Dietei din Pozsony” când vorbindu-se despre „Congresul bisericilor ortodoxe din Carlovai” s’a spus că acel congres să fie convocat nu numai pentru sârbi, ci pe baze egale pentru toți ortodoxii. O grandioasă și perseverentă acțiune de emancipare a început academicianul Andrei Mocioni în urma căreia s’a încuviințat la 24 Dec. 1864 „Mitropolia română” de și pentru noi în condițiuni oneroase. Biserica noastră își redobândi cea mai mare parte a poporului, averea rămasă însă în cea mai mare parte la sârbi.

Din fundațiunile comune școlare și bisericesti (multe-multe milioane!) abia ne-a succedat să căpătăm câteva sute de mii.

Fondurile mari comune și toate mănăstirile cu excepția celor din Bodrog au fost lăsate ierarhiei sârbești, rezervându-ni-se dreptul de învoială reciprocă și în urmă calea procesuală.

Pe calea împăcării nu am putut câștiga dela aliații noștri de azi măcar o singură avere comună. Tot ce am câștigat, s’a câștigat prin procese. Numai cu ajutorul judecătorilor am putut smulge din mâinile sârbilor averile comunelor: Clacova, Felneacul, Marghita, Parța, Dobrița, etc. Mai există însă și azi comune în jurul Panciovei și Bisericii-Albe unde românimea se roagă în limba lui Kiril, iar averile bisericesti sunt la dispoziția sârbilor. Averi de miliarde grămădite în mâna avidă a bisericii sârbești așteaptă să fie declarate în cazul cel mai rău de averi comune cu sârbi. În sectorul Baziaș în nemijlocita apropiere a frontierei se află mănăstirile Baziaș și Zlatița de origine românești, Pracovița — comună românească! — a căror averi sunt administrate de un călugăr sârb. Cred că ar trebui să se înceapă din nou procesul pentru averea bisericii „Sf. Gheorghe” din Timișoara apoi pentru mănăstirea din Vărădia.

Dacă Statul intenționează să soluționeze cea mai importantă chestiune a Banatului sfâșiat în două, care chestiune odată tot va trebui rezolvată — și cu cât se va rezolva mai târziu cu atâta va fi mai greu! — va trebui să trimită un jurist distins și totodată istoric la Budapesta, ca să cerceteze arhivele în cari va găsi o comoară de documente în această chestiune de-o importanță atât de mare în viața poporului român din Banat.

Propagandă culturală-religioasă

la granița vestică a Țării, întreprinsă de către țărani din Arad-Pârneava.

În ziua de 3 Aprilie a. c. societatea de lectură și cântări „Doina” din Arad-Pârneava sub conducerea Părintelui Profesor Nicolae Băru, străbătând cu auto-

mobilele satele românești Șimand, Erdeș, Sorodor și Pii, sunt întâmpinați la orele 1½ în comuna Giula-Vârșand de câțiva intelectuali și o mulțime de țărani, în frunte cu harnicii preoți: Nestor Popa și Antoniu Takaci. În numele comunei urează bun sosir părintele Nestor, mulțumind apoi în numele societății Părintele N. Băru.

La ora 3 d. m. se oficiază Vecernia cu predică — de Părintele Caius Turicu — despre existența lui Dumnezeu susținută cu argumente teologice și științifice, încât cei prezenți au rămas absolut edificați asupra acestei chestiuni.

Răspunsurile liturgice au fost date de către corul „Doina”.

Seara la orele 9, urmează concertul cu următoarele puncte: „Hristos a înviat”, cuvânt de deschidere, „Despre dragostea de Dumnezeu” ținută de absolventul de teologie Ioan Crișan. Cu bucurie am constatat interesul ce l-a arătat publicul la această conferință. „Viața țiganilor” operetă, „Marșul soldaților” din Faust, trei „Doine” populare de Brediceanu cântate de țăranul I. Gligorescu, „Cântec sârbătoresc” „Cântecul oșteanului”, și „O seară din ștregărești”. Toate punctele de cântări au fost acompaniate la pian de D-șoara S. Băru.

Urmează apoi „Străbunii”, schiță tragică în trei acte în care tinerii Laza Vasile — în rolul generalului Roman — și absolventul de teologie I. Crișan, — în rolul Decebal, — au jucat cu atâta simț, încât au transpus întreg publicul în vremurile când s’a petrecut acea sguđuitoare scenă din Istoria strămoșilor noștri. Se cuvine laudă și celorlalți diletanți, fiind la locul lor în rolurile ce le-au avut.

Țiu să amintesc, că programul de propagandă a Soc. „Doina” nu s’a sfârșit, ci urmează a se continua în ziua de 23 Aprilie, — la Sf. Gheorghe, — în comuna Grănicerți (Otlaca).

Ca încheiere amintesc că s’a întreprins această propagandă la granița Țării, pentru că aici trebuie să se întărească mai mult ca ori unde: *Religiozitatea, Credința în Dumnezeu și Naționalitatea*, la din contră slăbind acestea, s’ar putea foarte ușor slăbi Statul Românesc, care a ajuns să cuprindă sub aripile sale pe toți frații de acelaș sânge și lege, cu o jertfă de 800.000 de oameni.

S’a întreprins această propagandă la granița Țării cu scopul de a putea contribui la întărirea credinței religioase și naționale acolo, unde e mai mare nevoie.

Fie ca cele amintite mai sus, să prindă rădăcini în toate păturile sociale, că numai așa s’ar putea ajuta la prosperarea și întărirea Țării întregite.

Raportor.

Din obrăznicile sectarilor.

Mi s'a dat ocazie ca a treia zi de Sf. Paști să fiu martor ocular la un curios incident, care a stârnit o mare zenezăție, în frunțașă comună Pecica.

O fată în etate de 19 ani, numită Maria Vărtaciu, născută din părinți ortodoxi, rămânând orfană de părinți, a fost crescută de bunicul ei, Dimitrie Vărtaciu, unul dintre cei mai fervenți și incarnați baptiști. Cât a stat aceasta tânără sub scutul acestui om, de silă din când în când, mai cerceta și adunarea baptistă, însă sufletul său închină spre legea ei străbună. Pe lângă toate ademenirile și forțările bunicului și buniciei sale, cu toate că trecuse vrâsta când putea trece la baptiști, n'a putut fi înduplecată la aceasta.

Tânăra căzuse la pat și murise, după o boală grea și îndelungată. Crescătorul ei și rudeniile baptiste, voiau cu orice preț să o înmormânteze după ritul baptist și încă în ascuns. S'au pretat și la seducerea medicului, cu ocazia liberării biletelui necroscopic, declarând că reposata este baptistă.

Venindu-i la cunoștință aceasta preotului Dimitrie Morariu, pe teritoriul a cărei parohii este reposata, a chemat la sine pe numitul bunic al reposatei, avertizându-l să nu îndrăznească a înmormânta fata cu baptiștii, de oarece aparține bisericii ortodoxe, spunându-i chiar, că aceasta s'a constatat atât din registrele oficiului par. cât și din cele ale stării civile. Deci nu permite ca aceasta fică a bis. noastre să fie înmormântată cu baptiștii.

Lovit de intransigența pastorală a acestui preot vrednic, sectarul — după metoda lor intră în tocmeală, spunându-i căi plătește oricât va cere, dar să lase ca repodata să fie înmormântată de ei, căci ei nu poate suporta rușinea în fața „fraților” ca în curtea și casa lui să intre „preot”.

Se'nțelege preotul D. Morariu, indignat de acest gest al baptistului, dojenindu-l pentru presupunerea malițioasă, că persistarea de a înmormânta pe repodata este întemeiată pe motive pecuniare, i-a declarat că nu reflectează la nici o stolă și că înmormântarea va îndeplini-o dânsul, căci așa îi dictează conștiința lui de păstor ortodox.

Văzând sectarul, că cu aceasta metodă nu-i succede, a început cu amenințările, zicând preotului: *Domnule Morariu, probează și fă lucrul acesta, dar spun, că în casa mea viu nu intri!*

Nici aceasta amenințare n'a putut îndupleca pe preot, răspunzându-i, că *orice i-se va întâmpla, totuș va merge să facă înmormântarea, căci ca păstor adevărat, are datorință și răspundere înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, să aducă pe mieluşaiva turmei sale și să-i predea sufletul în mâinile Marelui Păstor, după legea și ritul bis. strămoșești care a încreștinat-o.*

Raportând acest baptist „fraților” intransigența preotului, acestuia se agită și se organizează să facă opoziție chiar cu brachiul, după sum îl amenințase bunicul fetei pe preot.

Dar totuș mai încercaseră ceva. Timpul înmormântării era fixat de către medic pe orele 2 d. m. Ca să tragă pe sfoară de preot se hotărâseră ca înmormântarea să o facă la ora 1, adunându-se pe acest timp la casa mortuară aproape toți baptiștii din Pecica, cu fanfara lor cu tot.

Vigilența preotului n'a putut fi înșelată nici așa, căci, după ce dispuse mormântarului să sape o groapă în cimitirul ort. încă cu o oră înainte de timpul fixat pentru înmormântare, luând toate dispozițiile, a trimis — după obicei — diecții sau copiii ministranți la casa mortuară.

Scandalul se începe! Bunicul răposatei văzând copiii smulge crucea dela ripizl din mâna copilului și lovindu-l, ia alungat din curtea sa. În timpul acesta sosese și preoții păr. D. Morariu și I. Popescu. Păr. I. Popescu, aflând de situația primejdioasă în care se afla păr. Morariu, l-a însoțit pe cole-

gul său la mormântare, ca să-i dea tot concursul și apoi și pentru faptul ca să se facă o înmormântare cât mai cu fast.

La sosirea preoților, bunicul răposatei, care deja amenințase pe preot, împreună cu o ceată de baptiști se postaseră la intrare, ne permițând preoților intrarea. Intre timpul parlamentării lor, deja, în casă se auziau cântările baptiștilor, făcând prohodul pe moartă. Auzind aceasta preoții, înfruntând orice pericol, făcându și loc cu brațele prin mulțime intraseră și începură prohodul.

Se prea poate, că acești agitați sectari ar fi dat curs unui nemai pomenit scandal, dacă tocmai în acel moment nu erau de față și 2 jandarmi, trimiși dela secție, fiind sezizați de cineva, despre agitațiile baptiștilor.

Începându-se serviciul, ca preoții să fie conturbați și să nu se audă cântările și rugăciunile lor, baptiștii și aici s'au purtat scandalos: unii, mai ales femeile, au început a se boci cu voci nalte (ceceace la ei nu este obiceiul a se boci după mort) alții vorbiau, iar alții căutau să stingă luminările aprinse în sfeșnicile băieților ministranți.

Aceasta purtare scandaloaasă a baptiștilor, cari zic despre ei „că poartă pe Domnul în inimă” a inspirat pe păr. D. Morariu, așa, că în cuvântarea sa, a zdrobit cu puternice argumente ipocrizia și rătăcirea a acestor pierduți chemându-i la staulul lui Cristos, „care nu s'a împărțit pe Sine” și descriind în cuvinte înduioșetoare sbuciumul sufletului acestei fecioare care în viață era silită a se depărta dela biserică și legea în care s'a născut.

La sfârșitul prohodului, familia n'a voit să dea preoților vinul cu care se obiceiuește a se pecetui mortul, apoi nime n'a voit să ridice cosciugul în carul mortuar. Văzând aceasta credincioșii ortodoxi, cari erau o mulțime prezenți, la semnalul dat de preoți ridicară cosciugul și-l așezară pe carul mortuar.

Astfel s'a petrecut la cele eterne „credincioasa, până la moarte, a ortodoxiei, fecioara Maria Vărtaciu, căreia i-s'a dat ca să fie așteptată de două gropi deschise, una în cimitirul ort. și alta în cel baptist.

Pe lângă tot scandalul înscenat de acești rătăciți, biserică noastră n'a pierdut nimic, din contră, satisfacția credincioșilor noștri a fost mare și de nedescris. Bucuria, că biserică drept-credincioasă, n'a fost umilită de către acești rătăciți este generală.

Bravo, vouă preoților, sunteți bravi ostași ai P. Sf. Sale într-o apărarea dreptei noastre credințe.

Vichentie Sofronianul

Școalele dela Hălmgăiu în epoca absolutismului, 1850—1861.

De Tr. Mager, prof.

Anul școlar 1860—1861.

Nu găsim date referitoare la anul acesta.

Intr'un raport, datat la 20 Nov. 1861 ni se spune că școalele din Hălmgăiu și Brusturi sunt „acum înființate” și că inv. Nicolae Robu din Hălmgăiu și Ioan Vășdea din Aclua „s'au făcut notari”; iar din rezoluțiunea ce o pune consistoriul pe acest act, aflăm că Ioan Costina (din Pleșcutia) trece la Hălmgăiu. Un alt raport datat la 4 Aug. 1863 ne arată că N. Joldea și Nic. Costina din Hălmgăiu, Nic. Coif din Hălmgăel și Simeon Tomșa din Aclua și Nic. Ursuțiu din Aclua,

serveșc la școlile din acele comune cu începerea anului șc. 1801/2, iar dela 1862/3, Gh. Lucăciu în Măgulița și dela 1857/3 Nic. Lucăciu în Ocnița.

Cunoscând mai departe școlile și inv., cari au funcționat în anul trecut, putem deduce pe anul șc. 1860/61, următoarea situație :

Hălmașiu, cl. II, Nicolae Rob.

Hălmașiu cl. I, Ioan Baican.

Pleșcuța, Ioan Costina.

Acuia, Ioan Vășdea.

Ocnița, Nicolae Lucăciu.

În actele consistoriale (Nr. 945-946-1861) aflăm și despre „nou înființate” școlile din Tălășiu și Ciuci, la anul viitor însă acestea nu mai funcționează. Despre cea din Cluciu știm din proiectul de organizare al școlilor depe anul 1861/2, că aflându-se casă mai potrivită în Măgulița, ea va funcționa acolo

Caracterizarea Gen. a acestei epoci.

Dela 1850 până la 1861 se deschid succesiv 4 școlile centralizate. Inv. și pregătirile lor. Salarizarea. Nu avem nici un edificiu școlar încă.

După încetarea iobăgiei seculare, cei 11 ani ai abso'utismului, 1850—1861, de o relativă libertate națională și economică, formează epoca de incubație a ideii școlare în acest ținut.

Se deschide mai întâiu o școală centrală (normală) în Hălmașiu la anul 1850 cu un inv., care se amplifică dela 1851 la două puteri didactice. Cu câte un inv. avem tot școlile centralizate, dela 1852 în Pleșcuța, iar dela 1859 și în Ocnița. În 1851 găsim școală și în Acuia, dar aceasta nu mai funcționează până la 1869.

La aceste 4 școlile erau grupate toate cele 34 comune ale regiunii. Prin deschiderea acestor școlile, unele, „de probă”,¹⁾ se pipăia pulzul pentru o organizație din ce în ce mai descentralizată.

O caracteristică a acestei epoci este nestabilitatea personalului didactic. În curs de 11 ani găsim la 4 școlile 15 învățători, numiți în fiecare an, adeseori și schimbați. Cei mai mulți împlinesc abia unul, sau doi ani de serviciu.

Cât privește pregătirea inv., aceștia nu au totdeauna studii pedagogice. La școlile din Hălmașiu, considerați cu pregătiri superioare, găsim învățători cu studii de liceu și cu frumoase conștiințe de limbă. Astfel inv. din Hălmașiu :

1. *Ioan Varga* a absolvat „sintaxa și Clerica din Arad”. Vorbește rom., ungurește puțin latinește și nemțește.

2. *Baziliu Moise* este „gimnast și abso'ut Pedagog” din Arad.

3. *Ioan Băican* are „poesia”²⁾ și la Institutul clerical din Arad în 3 ani a săvârșit teologia. Vorbește rom., ung., pricepe latinește și nemțește.

¹⁾ Într'un vast și documentat memoriu adresat Locotenentului Ungariei, Metropolitul Șaguna scuză încetarea dezvoltării învățământului din Zărand, spunând că în multe locuri s'au deschis numai „școlile de probă”. Motivează neajunsurile cu lipsa de organizație a comunelor politice și oprimarea din trecut prea apropiată al populației. Memoriul a fost trimis în copie și ep. din Arad și se găsește în Arhiva eparh. sub Nr. 1397—1865.

²⁾ Pe acea vreme liceul se numia: cl. I.-II gramatică; cl. III.-IV, sintaxă; cl. V.-VI, poezia și cl. VII.-VIII, filosofia.

4. *Grațian Pop* are „filosofia și e provăzut cu testimoniu de maturitate.” Vorbește românește, ung., latinește și nemțește. A ajuns notar comunal sub administrația germană în Hălmașiu și dela restaurarea județului Zărand, „jurat cercual”, tot Hălmașiu.

5. *Dimitrie Teaha* a avut studii teologice.

6. *Ioan Costina* avea numai școala elementară și Preparandia din Arad.

7. *Dimitrie E'i* era „absolut teolog și pedagog de Sibiu.”

8. *Nicolae Rob*, este „absolut pedagog și absolut cleric în institutele din Arad.

Acest ținut, deși politicește aparținea Ardealului, nevoile economice pentru valorizarea fructelor și procurarea cerealelor, silesc populația să graviteze economicște, și culturalicește, mai mult „în jos” pe Valea Crișului Alb, spre câmpia ungurească. Astfel după 1850 tot mai mulți tineri cercetează institutele din Arad, Preparandia deschisă la 1813 și Teologia la 1830. De aci înainte viitorii preoți și inv. au drept studii începătoare „Norma” din Hălmașiu și Preparandia, ori Clerica din Arad, adeseori ambele.

Așa, avem inv. din Pleșcuța :

9. *Simeon Micula* cu „Norma” și „Clerica” din Arad.

10. *Ignatie Fauș* a avut numai șc. elementară.

11. *Pavel Surtea*, „Norma și Preparandia”

12. *Ioan Sabo*, a fost și preot în Dumbrăvă.

Ioan Costina, venit dela Hălmașiu.

în Ocnița :

13. *Nicolae Lucăciu* avea școala normală din Hălmașiu și preparandia din Arad.

în Acuia :

14. *Constantin Popoviciu* (1851—1852) și 15 *Ioan Vășdea* (1860—1861). Nu știm ce pregătiri au avut.

Salariile învățătorilor în această epocă sunt superioare celei ce o urmează.

Postul întâiu de inv. din Hălmașiu este împreunat de la început, cu un beneficiu în bani de 300 floreni, marcă convențională; cel de al doilea cu 250 fl., care dela 1854 se reduce la 200 fl.

În Pleșcuța inv. se plătea cu 250 fl. la început, reducându-se dela 1854, la 200 fl.

Afară de salariul în bani, inv. mai beneficiau în natură de cuartir și lemne de foc.

Susținătorii școlilor erau comunele politice, cari afară de Hălmașiu se confundă cu cele parohiale. „Birzele”, adică primării încasau banii și dispuneau aducerea lemnului de foc. Banii se administrau „c. r. actuarium” din Hălmașiu și de aci se plăteau învățătorilor. Se plăteau însă neregulat, deoarece și până în prezent încasări de impozite se face aici numai toamna, și atunci administrația se interesa în rândul prim de pretenziunile fiscului și ale personalului administrativ.

Deși vedem că funcționarii statului de toate categoriile se interesează de mersul școlilor, asistând la examene, cărora li se dădea un deosebit fast prin ținerea lor în biserică și distribuirea de premii, ideea școlară progresează foarte încet. În tot cursul celor 11 ani, până la 1861, în Ținutul Hălmașiuului nu s'a zidit nici un edificiu școlar, și școlile ființau în case pe arendă.

La anul 1851 aflăm o școală edificată în Acuia, dar n'a funcționat de atunci și până la 1860, când nu mai știm dacă tot în acelaș local se adăpostea.

Din tabelele adnexate se vede programa de învățământ, care putea fi îndestulătoare pentru acele vremuri, tot de acolo putem vedea însă că frecvența școlară este foarte redusă. Excepție face școala normală din Hălmașiu, care a avut totdeauna un contingent însemnat de elevi, deoarece aceasta era considerată puntea de trecere spre Preparandia și Teologia din Arad. Nevoia școlii o înțelegeau numai aceia părinți, cari intenționau să-și facă copii preoți, ori învățători, o concepție — explicabilă în trecut — care a început să se schimbe abia în zilele noastre.

(Va urma)

Cutrerând țara mea. Sibiul.

Sibiu 22 August 1928

(Continuare).

Aci în Sibiu e însă clădirea monumentală a *Metropolii românești* din Transilvania, ale cărei cruci strălucitoare de petruurile svelte ale catedralei ortodoxe cheamă norodul spre rugăciuni către Domnul.

Frumoasa catedrală-ortodoxă s'a terminat la 1906 când a și fost sfințită cu mare pompă. Construirea acestei Căminale a ortodoxiei române, triumfă în mijlocul naționalităților săsești, manifestându-ne cea mai frumoasă isbândă a Românilor. Fiecare cărămidă din zidurile ei gigantice, e o poveste a pietății creștinești și a dragostei adevărate de legea românească, căci din cheltuielile de un milion coroane, cea mai mare parte a fost acoperită cu sumele adunate prin colecte din obolul public.

Biserica catedrală zidită în locul unei vechi capele grecești e o clădire imitată după modelul Sf-tei Sophia din Constantinopole.

Pictura cupolei și a iconostasului e făcută de pictorul Smigelschi, care a studiat la Ravena—Italia—impuse catedralei din Sibiu stilul bizantin, care predomină azi în construcțiile noastre bisericesti, făcând admirația străinilor.

În mijlocul cupolei e figura lui *Iisus Hristos-Pantocratorul*, care se roagă cu cuvintele psalmistului scrise în jurul său cu litere latine :

„Doamne, Doamne caută din cer
și vezi și binecuvântă via aceasta
pe care a zidit-o dreapta ta și
o desăvârșește pe ea”.

În jurul lui Iisus stau, într'un inel, 3 cete îngerești:

1) *Tronurile* în formă de roate de foc de același culoarea roșie,

2) *Cheruvimi* cu câte 2 și 4 aripi și

3) *Serafimi* cu câte 6 aripi. Spre periferia cupolei în mărime naturală sunt celelalte 6 cete îngerești: Domniile, Puterile, Stăpânirile, Incepătorile, Arhanghelii și Ingerii.

În partea de răsărit a cupolei stă Maica Domnului cu mâinile ridicate, iar în cea de la apus Ioan Botezătorul.

Cupola se termină cu 4 suprafețe triunghiulare în care sunt zugrăviți cei 4 evangheliști:

1) *Ioan* cu vulturul simbol al avântului învățăturilor din evanghelia lui.

2) *Mateiu* cu un om cu aripi;

3) *Marcu* cu leul și

4) *Luca* cu boul.

Iconostasul e zugrăvit cu aceeași măiestrie având fruntarul admirabil sculptat de maestrul C. Babic din București. Două icoane lucrate în argint, rămase dela vechea cupolă grecească se găsesc în altar, precum și chivotul de pe pristol, ce reprezintă catedrala și un model în argint al Monastirei Curtea de Argeș, primit din România, informații precise și amănunțite se pot găsi în: *Biserica Catedrală dela Metropolia ortodoxă-română în Sibiu* de Dr. Il. Bușcaru 1908.

E tocmai ziua de Sf-ta Maria 15 August. clopotele răsună dufos chemând lumea la Sf-ta leturghie—corul e sublim—iar predica e ascultată cu ușile încuete, spre a se obișnui credincioșii a sosi la timp dacă vrea s'o asculte.

Lumea e multă și societatea bună românească e foarte mult reprezentată. După serviciul divin, admirăm pictura păcat, căci bietul pictor Smigelsky, răcind la munca gigantică întreprinsă, a murit de tânăr, lăsând până azi, cupola și pereții neterminați, deși planul picturii e o minune de frumusețe! Cine e deprins cu pietatea specială românilor, lese din acest Sfânt locaș al Domnului, cu inima plină de ușurare sufletească, după ce a asistat la o solemnă slujbă bisericească, în care totul contribuie la înălțarea sufletului tău către cele plăcute Domnului!

Ieșind spre parcul orașului ajungem la palatul: „*Asociația p. literatura română și cultura poporului român*”, care după biserică, era cea mai însemnată instituție culturală națională a Românilor Transilvăneni.

Ea tipărea broșuri pentru popor, aranjând tot felul de prelegeri și producțiuni pentru înalțarea poporului român.

Susține o școală de fete cu internat și împarte burse pentru studenți. Tot Asociația are chemarea d'a sprîjini și îndruma mișcarea științifică-literară a Românilor prin revista — *Transilvania* — și prin alte publicațiuni.

La 1905 Asociația își face și un „*Muzeu*” în care se află obiectele privitoare la *etnografia poporului român* (porturi, țesături, cusături, încreștături în lemn etc.) Are și ceva obiecte istorice și un început de pinacotecă cu tablouri-istorice, având ca podoabă a muzeului tablourile pictorului M. Pop din Brașov. D'asemeni are o sală festivă pentru serate literare, muzicale și reprezentațiuni teatrale.

În curte la dreapta e școala civilă de fete a Asociației cu un internat, care a fost focarul cultural al tuturor Doamnelor culte din Ardeal, aci, dându-se cea mai înaltă învățatură românească pentru românele ardeleni.

Este în Sibiu și un muzeu de științe naturale cu bogate colecții de animale precum și „*Muzeul societății Carpatine*”, care merită toată atenția, oferindu-ne o icoană interesantă a raporturilor topografice și etnografice din întreaga Transilvanie.

Teatrul din oraș e zidit pe rotunda unui turn de fortificație în apropierea cârbii, se mai văd încă, 3 turnuri de apărare, cari ne dovedesc vremurile grele de odinioară, când meșteșugarii și negustorii din Sibiu își apărau viața și averea de năvălirile barbare ca ale mongolilor din 124) și mai târziu ale turcilor.

Colțul cel mai simpatic însă și mai poetic al Sibiului e însă: Cartierul cel nou alcătuit din vile cochete în mijlocul unei verdeți bogate numit Livada lui Haller — Hallerwiese.

(Va urma).

Lucia V. Babescu
prof.

Concertul Corului „BANATUL” din Timișoara.

Societatea ortodoxă națională a femeilor române din Arad și județ, aranjează Sâmbătă în 28 Aprilie a. c., în presa deschiderii Sinodului eparhial, un mare concert, în sala Palatului Cultural din Arad.

Concertul se va Aranja cu concursul vestitului cor „Banatul” bin Timișoara condus de renumitul maestru Sabin V. Drăgoi, autorul operei cu renume: „Năpasta”. Concertul se va începe la orele 9 seara cu următorul program:

I. *Din liturgia mi-minor de Sabin V. Drăgoi*: 1. Răspuneri scurte: Amin, Doamne miluește-ne, în patru feluri, Tie Doamne, Amin, Aliluia, Și duhul tău, Mărire Tie Doamne, Doamne miluește-ne, de 3 ori, în două feluri, Dă-ne Doamne, în 6 feluri. Tie Doamne, Amin, Amin (lung), Și pentru toți. 2. a) Heruvicul, b) Ca pre împăratul... 3. Sfânt este Domnul Savaot...

II. 1. Pre tine Te laudăm... 2. a) Unul sfânt... b) Văzutam lumina... 3. Să se umple gurile noastre...

III. 1. Perian: Cântece populare din Banat 2. Drăgoi: Idilă bihoreană. 3. a) Bena: La fântână... b) Vidu: Vraja. 4. Drăgoi: Slăvită lumină. Marș pt. 8 voci.

Biletele se găsesc la Librăria Diecezană, iar seara la casa Palatului Cultural din Arad.

Acest cocert va fi un prilej bun de întâlniri și cunoștințe noi, căci până acum s-a anunțat un mare număr de intelectuali, atât din județul nostru cât și din părțile Banatului.

INFORMAȚIUNI

Consistor plenar. Luni în 15 Aprilie a. c. Consiliul nostru a ținut ședință plenară cu toate trei secțiile.

Ședința s'a ținut sub prezidiul P. S. Sale Episcopului Grigorie. Au participat următorii consilieri: Arhimandritul Morușca, referenții: Păcățian, Ciuhandu și Muscan, protopopi: Vațian, Givulescu, Cloroian, și Seculin, rectorul acad. Teologice Botiș, redactorul nostru S. Stana. Iar dintre mireni V. Goldiș, A. Călnicean, Iustin Marșeu, L. Gheorghievici.

1. S'au citit și verificat rapoartele pe cari consiliul eparhial le va înainta adunării eparhiale.

2. Au fost confirmați protopopi: preotul Mihai Cosma pentru tractul Ineu și Iosif Goanța pentru tractul Belințului.

Apoi s'au discutat mai multe chestiuni de interes bisericesc.

Vizitație canonică. P. S. Episcopul nostru Dr. Grigorie Gh. Comșa începe vizitațiile canonice de primăvară Sâmbătă în 20 Aprilie a. c. În zilele de: Sâmbătă, Duminică, Luni, Marți și Miercuri, va cerceta 10 comune de pe valea Murășului, protopopiatul Râna.

† **Văduva Aurelia Körösladanyi.** În comuna Nadăș, protopopiatul Șriei, a încetat din viață, pe neașteptate și prea de timpuriu, văduva preoteasă Aurelia Körösladanyi, directoarea școalei primare, fca preotului Gh. Popovici din Nadăș.

Răposata și-a purtat crucea suferinței o viață întreagă, căci măritându-se în vârstă fragedă, a trăit prea puțin în fericire conjugală, căci soțul ei I. Körösladanyi, un tip de preot, vrednic și foarte simpatic, a răposat, fiind răpus de o boală contagioasă, căpătată în funcția sa preotească. Văduva a rămas cu trei orfanți, pentru cari a jertfit totul ca să-i crească. Pe cele două fete le-a măritat bine, iar unicul fiu va termina cursurile la Academia Teologică din Arad în anul acesta. Văduva Körösladanyi poate fi pildă pentru femeile și mamele române. Dumnezeu s'o așeze în corturile celor buni.

† **Petru Bogdan, cântăreț, tata pâr. Ștefan Bogdan din Cermei, a încetat din viață în comuna Zărand, în 11 Aprilie a. c.**

Răposatul a fost un bun fiu al bisericii noastre, dovadă diferitele daruri donate bisericii noastre din Zărand. Imormântarea s'a efectuat în 12 Aprilie a. c. între regretele unanime ale comunei.

Dumnezeu să-l odihnească.

INVITARE.

Societatea „Cultul Eroilor” Arad va ține adunarea generală în ziua de 27 Aprilie 1929 orele 16, în sala de ședințe din Palatul Primăriei Arad.

În dorința de a hotări în mod definitiv ducerea la îndeplinire a lucrărilor proiectate, așa ca să fie satisfăcute toate cerințele artistice în ideea unei pietăți lipsite de orice deosebiri confesionale sau naționale, Societatea „Cultul Eroilor” Arad, invită la această adunare generală pe toți aceia, cari prin darurile lor oricât de mici făcute acestei societăți au dovedit un interes pentru activitatea societății; sunt invitate toate autoritățile locale, societățile culturale și de binefacere, cât și reprezentanții diverselor rituri și confesiuni.

Arad, 14 Aprilie 1929.

Președintele Soc. „Cultul Eroilor”
(ss) † Grigorie, Episcopul Aradului.

Șeful Serv. Executiv,
Căpitan, N. Popovici.

CONVOCARE.

Conform articolului 47 și 48 din regulamentul statutului societății „Cultul Eroilor”, se convoacă Comitetul județean și adunarea generală a tuturor membrilor societății, pentru ziua de 27 Aprilie 1929, orele 16, în sala de ședințe din Palatul Primăriei Arad, cu următoarea ordine de zi:

1. Reînnoirea membrilor Comitetului județean cu o treime pe o nouă perioadă de trei ani.
2. Descărcarea Comitetului de gestiunea sa pe anul 1928.
3. Propuneri și votarea bugetului.

4. Reînnoirea membrilor Comisiunii de cenzori.

5. Alegerea unei Comisiunii mixte pentru executarea lucrărilor de centralizare proiectate.

Adunarea generală se va ține cu orice număr de membri. Arad, la 14 Aprilie 1929.

Președintele Soc. „Cultul Eroilor“ Arad.

(ss) † Grigorie, Episcopul Aradului.

Șeful Serv. Executiv,
Căpitan, N. Popovici.

Mulțumire.

Subsemnatul, în numele parohiei ort. rom. din Arad-nou, aduc și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțumiri dlui *Dr. Liviu Cigăreanu*, Prefectul județului Timiș-Torontal, pentru generoasa bunăvoință de a ordonanța din bugetul Prefecturii pe anul 1928 suma de 100 000 Lei pe seama construirii Bisericii noastre.

Aradul nou, la 30 Martie 1929.

Dr. Nicolae Popovici
profesor și adm. par.

No. 1971.

Comunicat.

Onoratul Minister al Cultelor și Artelor cu Nr. 7593 | 929, ne înaintează în copie adresa Direcțiunii Gl. C. F. R. Nr. 12996/c 4241 c. 2/929, de următorul cuprins:

„Avem onoare a Vă aduce la cunoștință că începând dela data de 1 Aprilie a. c., adică după expirarea trimestrului în curs, carnetele de identitate ale soțiilor funcționarilor conducători de unități, urmează să fie vizate de autoritatea imediat superioară soțului, care vizază și carnetul acestuia. Cum de cătră noi s'a dat ordin în acest sens personalului de tren și control și pentru a se evita viitoarele neajunsuri, Vă rugăm, Doamne Director, să binevoiți a dispune să se dea ordinele necesare organelor în subordine.“

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 4 Aprilie 1929.

Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

BIBLIOGRAFIE.

Alte povești de renumitul scriitor al copiilor Mihail Lungianu, Inspector general în Ministerul Cultelor și Artelor. Volumul cu o ilustrație frumoasă și atrăgătoare pentru copii, are 160 de pagini. Costă 40 lei și se capătă la autor și librăriile din țară.

Povestirile D-lui Mihail Lungianu sunt în adevăr povestirile ce se perindă de când este lumea. Ele sunt ale lumii ntregi. În ele noroadele, acești copii mari, și-au încheșat, în antezii uneori uriașe, toate visurile și dorurile. În acest volum u este folclor, deși toate poveștile sunt populare, culesse de-a dreptul din gura povestitorilor. O artă deosebită, cea a culeătorului, strânge și schimbă firele poveștii și izbutește să otungiască, să dea o directivă și un scop fanteziilor celor

mai neguroase. Un suflu de optimism, de izbândă, de curaj străbate peste tot înțelepciunea și istețimea biruc, (Fata înțeleaptă) bunătatea este răsplătită, vitejia ridicată în slavă, dar toate acestea fără teză, fără intenția ascunsă, ci feresc, în cursul unei povești umane ce ne vine poate tocmai din leagănul omenirii. Recomandăm aceasta carte tuturor familiilor cari au copii, apoi bibliotecilor parohiale și caselor culturale.

CONCURSE.

În temeiul ord. Ven. Consiliu eparhial cu ad Nr. 922 | 1929 pentru îndeplinirea parohiei I. din comuna Taut devenită vacantă prin decedarea parohului Pavel Ana, prin aceasta se scrie concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios, „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele venite:

1. Sesiunea parohială în extensiunea ei de astăzi, adică 17 jughere cadastrale, eventual și pământul întregitor până la 32 jugh. în curgere pe baza legii agrare, împreună cu dreptul de pădure și pășune. 2. Un intravilan de 400 st. ptr. 3. Răscumpărarea de bir dela epitropia bisericii în suma de 200 Lei. 4. Stolele legale. 5. Intregirea salariului din visteria statului, pe care comuna bisericască nu-l garantează. Parohia este de cl I, dar se admit și concurenți cu calificățiune pentru parohii de clasa a doua, cei din dieceză străină au a produce dovadă despre consenzul Arhiepiscopului diecezan; a se prezenta în cutare Duminecă ori sârbătoare în biserică pentru a-se face cunoscuți poporului și a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorice, în fine, cu respectarea art. 33 din Regulamentul pentru parohii, a-și înainta în termenul concursual recursul adresat Consiliului parohial ajustat cu toate documentele prescise, oficiulul protopopesc ort. rom. al Șiriei. Alegându-se obligă a catehiza fără alta remunerație la școlile din loc, cari l-se vor designa din partea celor competenți, a predica totdeauna când va servi, a suporta impozitele după beneficiul său. Până se va aranja chestia casei parohiale, va locui în casa locuită până aci de parohul dela parohia II, având a plăti comunei politice arânda, ce se va satori în de comun acord.

Din ședința consiliului par. ort. rom. ținută în Taut, la 26 Ian. 1928.

Aurel Borza ss.
preș. cons. par.

Gheorghe Ana ss.
notar

În înțelegere cu:

Mihail Lucaș ss.
protopop ort. rom.

—□—

1—3

Neoptând nimeni, în urma Concursului publicat în „Biserica și Școala“ nri. 11, 12 și 13 | 1929 — la postul de capelan temporal cu drept de succesiune din parohia Hălmăgel din pofiatul Hălmăgiului se re-pește acel concurs în întregime cu adausul că se admit recurenți de clasa II. respective în lipsa lor și de clasa-III. Recursele sunt a se înainta ajustate în regulă la acest oficiu în termen de 30 zile (treizeci) dela publicarea acesteia în foala oficială.

Consiliul parohial din Hălmăgel.
În conțelegere cu: *Cornel Lazar* ppopul Hălmăgiului.

1—3

Redactor responsabil: SIMION STANA.